לקראת האסון הבא? הבנייה הלא-חוקית בערים החרדיות. תחקיר

מלכודת מוות. הקיר שהתמוטט צילום: הערשי פרלמוטר, כב"ה מחוז ירושלים

בנים עלים

בנייה באמצע הלילה, תוספות רעועות וניצול חג הסוכות לשם הרחבת דירות באופן לא חוקי • **אסון קריסת הקיר בירושלים, שהוביל למותו של בחור ישיבה,** הפנה את הזרקור לסכנת הבנייה הפיראטית באזורים החרדיים • **האם הטרגדיה תשנה את המצב?**

אהרן גליקזון

סופות הצללה שהוזעק ביום שלישי שעבר לרחוב הבעל שם טוב בשכונת בית ישראל בירושלים, לא נתתר אלא לקבוע את מותו של בחור הישיבה איציק שטיינברג ז"ל, בן פגע מקריסת קיר שנבנה בשכונה.

המרגדיה הקשה אירעה אף על פי שה־כתובת נכתבה על הקיר הרעוע. שכנים סיפרו לכתב Ynet לירן תמרי, כי התריעו על הסכנה באתר הבנייה בשכונה. רק לאחר האסון נעצרו חשודים במעורבות בבנייה הלא-חוקית.

ביום שאחרי האסון יצא 'משפחה' לבדוק את המתרחש בערים החרדיות, ושמע על בנייה לא חוקית ועל זלזול חמור בהנחיות תוך יצירת מטרדים וסכנות.

כגנבים בלילה

הסיפור הבולט ביותר של הבנייה הלא חוקית, תוך התעלמות גורפת מההנחיות, נכתב בדם: דמם של 45 קדושי מירון, שנה־רגו במקום שעד לאסון היה סמל לבנייה לא חוקית. אבל מירון, מתברר, לא לבד.

אחד הסיפורים שהתגלגל לידינו בעת הכנת הכתבה ומגלם את ההפקרות שבבנייה הלא-חוקית, התרחש בשכונת הרב מבריסק בעיר בית שמש, שם שכן החליט לבנות חנות בפתח הבניין - שלא כחוק. אחד השכ־נים מספר: "טרקטורים פעלו על יד יסודות הבניין ללא כל פיקוח חוקי. חששנו שהבניין עלול לקרוס".

באחת השכונות בבני ברק הוסיף אדם לביתו שלושה חדרים בנויים מבנייה קלה, וזאת ללא קבלת אישור חוקי. השכנים אומ־רים ל'משפחה' כי הם התלוננו, אך החוק לא נאכפה.

רבים מפורעי החוק הללו מנצלים את הלילות לבנות מבלי לשלם מחיר על כך. תושב השכונה החרדית בקריית גת מספר ל'משפחה': "באחד הלילות התעוררתי לשמע רעשים של בנייה בסמוך לביתי, וגיליתי לתדהמתי כי מתחת לחלון ביתי נבנה בית כנסת על שטח ציבורי. במקרה ההוא האירוע הסתיים כאשר אחד השכנים הזמין למקום שוטרים והם הורו להפסיק את הבנייה.

פעמים רבות מדובר גם בבנייה שאינה מסוכנת אך פוגעת באיכות החיים. תושב בני ברק מספר ל'משפחה' על שני בניינים בסביבת רחוב אהבת שלום בעיר, שהשכנים המתגוררים בהם הוסיפו תוספות בנייה עד שהמבנים נושקים אלו לאלו. "זה ללא ספק מקשה על הסובבים", הוא אומר.

השמאי הממשלתי מעריך

טל אלדרוטי, שמאי בכיר ולשעבר השמאי הממשלתי הראשי, עקב רבות אחר הבנייה בעיר בני ברק. בשיחה ל'משפחה' הוא אומר: "אפשר לראות שחלק מתוספות הבנייה הן כאלו שלא היו אמורות לקבל אישור על פי תוכניות מתאר רגילות, מה שמעלה את החשד שהן נבנו שלא כחוק.

"אנו רואים ברחבי העיר סגירת חללים, כמו בחדרי מדרגות ובסמוך להם, הוספת כל מיני חלקים בקומות עליונות, ללא בקרות. אלו פעולות שנראה כי נעשו באופן פיראטי, באופן שעירייה מסודרת לא הייתה נותנת לזה אישור. מבחוץ אני אומר ונזהר כשאני אומר זאת - הבנייה נראית לא תקנית.

"בדרך כלל", הוא מוסיף, "תוכנית בנייה כוללת עקרונות מסודרים, ונראה שהתוספות בעיר הן כאלו שמהנדס בניה לא היה מאשר - כי לא מאשרים קובייה על הגג לדוגמה".

"תוספות בנייה שנעשו שלא כחוק, עלו־לות להיות מסוכנות. לדעתי חייבים לפחות לבדוק את הנושא לעומק", הוא מסכם.

מחטף סוכה

מי שעסק רבות בנושא ואף הצליח לש־דבר או שניים בכל הנוגע לבנייה הלא-חו־בעיר הוא עורך דין ונטריון אשר דרך.

על אחד מהתיקים שהתגלגלו לידיו שא הוא מספר: "מדובר בבנייה לא חו־שבוצעה לפני כארבעים שנה בגג הע־פעל בניין מגורים ברחוב אלישע ב־לדיירים היה היתר בנייה לעשרה מ־בלבד. אולם הם בחרו לבנות בשטח של־מישים מטרים ואת כאמור ללא קבל־היתר בנייה כדין וחרף צווי ההריסה ש־ע"י גורמי האכיפה בעירייה כנגד הבנ־

"התביעה נולדה לאחר שדיירים ב־הבניין ביקשו להרצ"א היתר בניה ולבנו־הנמצא מעל דירתם. אולם הדיירים־החוק סירבו לאפשר להם זאת בטענה־הוא שלהם וכך הם רכשו את הדירה מ־לים הקודמים. מבחינתנו", הוא מציין, ביעה שימשה כאמצעי 'לשכנע' את ה־לאפשר לתובעים לבנות על הגג כדין הנתבעים אשר טענו ל'חזקה' בגג ועו־טענות, לא הסכימו לכל פשרה.

שילם בחייו. הבחור איציק שטיינב

"הציבור לאט לאט מבין את החש־של בניה כחוק. עו"ד אשר דרך

"האירוע ההוא הסתיים לבסוף־של בית המשפט להרוס את הבני־חוקית. לאחר ערעור שהוגש בנוש־הדיירים להסכמות הדדיות כי שניהם־התרי בנייה כדין ויבנו בהתאם לחוק.

כיצד בית המשפט מתייחס לבני־חוקית הזו?

"כאשר קיימת בנייה שבוצעה ש־- ההנחה המשפטית היא שקיימת מ־אני מייצג בימים אלו בתביעה הקשורה־שנפגע גופנית כתוצאה מבנייה לא־אני חושב שהציבור לאט לאט מבי־החשיבות של בנייה כחוק. בבניה־אנו רואים שהאנשים יותר אכפתיים־עומדים על כך שלא תתקיים בניי־בהתאם לדין", הוא מסכם. ●